

Riigikogu kultuurikomisjon
Hr. Urmas Klaas

4.2.2013

Meediateenuste seaduse eelnõu (336 SE) menetlemisest

Lugupeetud hr Klaas ja Riigikogu kultuurikomisjoni liikmed,

Eesti Ringhäälingute Liit tänab võimaluse eest osaleda Riigikogu menetluses oleva meediateenuste seaduse muutmise eelnõu (336 SE) üldpõhimõtete arutelul.

Kehtiv Meediateenuste seaduse (MeTS) § 8 lg 3 sätestab, lähtudes Euroopa audio-visuaal meediateenuste direktiivist, Euroopa tööde osakaalu nõude teleprogrammis.

Kultuuriministeerium on teinud kehtivale seadusele olulised muudatusettepanekud, mis muudavad Eesti telekanali asukohariigina konkurentsivõimevõime võrreldes teiste EL liikmesriikidega. Lisaks muutub Eesti asukohana ebaatraktiivseks ka täna veel Eestit asukohamaana kasutavatele ringhäälinguorganisatsioonidele.

1. Eelnõu algataja lähenemine Euroopa toodangu nõudele on karm ja jäik võrreldes suure osa EL liikmesriikidega. Nii Piirideta televisiooni direktiivi artiklite 4, 5 ning Audio-visuaal meediateenuste direktiivi (AVMD) artiklite 13, 16 ja 17 eesmärk on ennekõike julgustada ja kasvatada Euroopa Liidus Euroopa toodangu loomist ja tarbimist. Direktiivi sõnastus spetsiifiliselt sedastab, et “Liikmesriigid tagavad, et nende jurisdiktsiooni alal kuuluvate meediateenuse osutajate osutatavad tellitavad audiovisuaalmeedia teenused edendavad asjakohaste meetmetega Euroopa päritolu teoste tootmist ja kättesaadavust, kui see on teostatav. Sellest johtuvalt on valdav osa EL liikmesriike otsustanud direktiivi rakendades hõlmata sõnad “kui see on teostatav” või mõne muu samasisulist paindlikkust võimaldava meetme oma siseriiklikku õigusesse.
2. Pole ka probleemi, mida püütakse lahendada. Nii näiteks ilmneb Euroopa Komisjoni 24.9.2012 raportist AVMD Euroopa toodangu nõuet käsitlevate artiklite rakendamise kohta EL liikmesriikides¹, et Eesti on kokkuvõtlikult

¹ First Report on the Application of Articles 13, 16 and 17 of Directive 2010/13/EU for the period 2009-2010; Promotion of European works in EU scheduled and on-demand audiovisual media services; {SWD(2012) 269 final}

vastavuses kvoodinõuetega – mistõttu kerkib küsimus, miks ikkagi on hädavajalik rakendada senisest rangemaid sanktsioone? Taaskord on oluline, et rangemad sanktsioonid seavad Eestit asukohamaana kasutavad kohalikud teenuseosutajad ebasoodsasse konkurentsivõrdlusesse nende EL liikmesriikidega, kes trahve ei kasuta või kasutavad neid niiõelda äärmusliku abinõuna.

3. Otsustusõigus sobilike sanktsioonide kasutamiseks Euroopa toodangu nõute mittetäitmise puhul võiks jääda ringhäälinguvaldkonda hästitundva regulaatori pärusmaaks. Sundida seadusandja piirama siin regulaatori tegutsemisulatust jäiga karistusmehhanismiga on minek nõ “lihtsamat teed” .
4. AVMD direktiivist tuleneva nõude täitmist käsitlevad EL liikmesriigid kaunis erinevalt. Suurem osa ei rakenda märkimisväärseid sanktsioone ega rahatrahve. Teleturg on konkurentsiturust ja iseäranis sellised EL liikmesriigid, mis on suured teletootjad ja kanalite tegutsemiskohad, ei rakenda üldse rahatrahve. Nende riikide hulgas on Saksamaa, Rootsi, Norra, Austria, Iirimaa.
5. Natuke üle poolte ELi ja Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvatest riikidest näevad ette võimaluse kasutada rahatrahvi sanktsioonina Euroopa toodangu nõude rikkumise eest. Märkimisväärne osa nendest riikidest ei kasuta vaatamata võimalusele järelvalvemenetluste raames rahatrahve peaaegu kunagi või mitte kunagi – spekulime, et jällegi tulenevalt nii teleturu konkurentsiolekorrast kui ka tegelikult digitaalse- ja internetimeedia leviku tõttu, kus selliseid nõudeid ei eksisteeri ning telekanalite puhul olemasolevate nõute väga jäik rakendamine oleks disproportsionaalne. Riikides, kus rahatrahvid on ettenähtud, jäävad nende suurusjärgud samasse kategooriasse Eestis täna kehtivate rahatrahvidega. Bulgaarias 1500-10250 eurot sõltuvalt rikkumise suurusest (Bulgaarias pole rahatrahvi praktikas kunagi kasutatud), Lätis 2100-3500 eurot (rahatrahve pole lähiminevikus sanktsioonina kasutatud).
6. Küll aga võib Eestis planeeritava karmi telepoliitikaga paralleele leida Ungarist, kus erameedia reguleerimine samuti viimastel aastatel väga rangeid mõtmeid on võtnud. Nii näiteks võib Ungari regulaator määrata kuni 175 182 euro suuruse rahatrahvi telekanalile, mis 30 päeva jooksul pole suutnud täita regulaatori ettekirjutust.
7. Euroopa suur teletootmisturg Ühendatud Kuningriik ei sanktsioneerib ringhäälinguorganisatsioone EL programmi nõude mittetäitmise eest. See võib olla muidugi seotud asjaoluga, et ÜK huvi on olla telejaamade asukohariik.
8. Kui hinnata telekanalite programmi vastavust Euroopa toodangu kvoodiga, siis teeme ettepaneku, et omatoodanguna arvestataks ka uudis- ja spordiülekanalid – need on mõlemad spetsiifiliselt Eesti tarbijale suunatud ning märkimisväärselt kohalike investeeringute seotud programmid.

9. Kui seadusandja otsustab siiski, et mingil põhjusel on hädavajalik muutuda konkurentturgudega võrreldes karmi teleregulatsiooniga riigi, siis teeme ettepaneku oluliselt vähendada eelnõus ettenähtud trahvide kasvu (eelnõus on väljapakutud 10-kordne trahvide kasvu!)

Kui seadusandja peab vaatamata eeltoodule ning komisjoni liikmetega kohtumisel saadud informatsioonile siiski tarvilikuks kultuuripoliitikat läbi karmistuva meediaregulatsiooni ümberkujundada, siis esitame mõningad ettepanekud muuta kõnealuse seaduse muutmise eelnõud järgmistes punktides:

1. Lisada 336 SE I §1 täiendavad punktid:

- paragrahvi 8 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Televisiooniteenuse osutaja varub teleprogrammi iga kalendrikuu mahust, millest on maha arvatud mänge sisaldavate saadete ning reklaami, otsepakkumise ja teleteksti maht, vähemalt kümme protsenti omatoodangu edastamiseks. Televisiooniteenuse osutaja edastab omatoodangu miinimummahust vähemalt 50 protsenti ajavahemikus kella 19.00-st kuni 23.00-ni.”

- paragrahvi 8 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(3) Televisiooniteenuse osutaja varub teleprogrammi aastamahust, millest on maha arvatud mänge sisaldavate saadete ning reklaami, otsepakkumise ja teleteksti maht, vähemalt 51 protsenti Euroopa päritoluga audiovisuaalsete teoste edastamiseks.”

- paragrahvi 8 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

“(4) Televisiooniteenuse osutaja varub teleprogrammi aastamahust, millest on maha arvatud mänge sisaldavate saadete ning reklaami, otsepakkumise ja teleteksti maht, vähemalt kümme protsenti selliste Euroopa päritoluga audiovisuaalsete teoste edastamiseks, mille on loonud sellest televisiooniteenuse osutajast sõltumatud tootjad. Nimetatud teoste hulgas peab olema teoseid, mille tootmisest ei ole möödunud rohkem kui viis aastat.”

- paragrahvi 11 lõikele 1 lisatakse punktid 4 ja 5:

“(4) Televisiooni- ja raadioteenuse osutaja enda toodetud uudistesaadet.”

“(5) Eesti Vabariigi territooriumilt või piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooni osaliseks olevast kolmandast Euroopa riigist pärinev spordiülekanne”

2. Muuta 336 SE I §1 punkti 18 ja sõnastada see järgmiselt:

- paragrahvi 56 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutuse tähtajaks täitmata jätmise korral võib rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 3000 eurot, korduva ettekirjutuse täitmata jätmise korral kuni 6000 eurot.“.

3. Muuta 336 SE I §1 punkti 19 ja sõnastada see järgmiselt:

- *paragrahvi 58 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:*

„(1) Käesoleva seaduse § 26 lõikes 2 ja §-des 28–31 sätestatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 60 trahviühikut.“

Lugupidamisega

Toomas Vara
Juhatuse esimees
Eesti Ringhäälingute Liit